

SVETOVNI DAN FILOZOFIJE (21. 11. 2019)

Generalna skupščina Združenih narodov je **tretji četrtek v novembru** razglasila za **svetovni dan filozofije**. UNESCO vsako leto vabi k obeleževanju tega dne (v Sloveniji od leta 2005). Tema letošnjega dneva filozofije je: **PREVREDNOTIMO VREDNOTE**.

1. Kaj je filozofija? **F I L O Z O F I J A**

iz gr. **philein** + **sophia** = **LJUBEZEN** do **MODROSTI** (ali pa kar RADO-VEDNOST)
(ljubiti) (modrost)

SSKJ besedi **filozofija** in **filozof** razlaga tako:

filozofija – *veda, ki proučuje naravo sveta, njegov ustroj in položaj človeka v njem*

filozof – *dvor. premišlja, razglablja o splošnih življenjskih vprašanjih; mislec, modrec*

Ideja »ljubezni do modrosti« nam hkrati sporoča, da je filozofija nekaj posebnega v primerjavi z drugimi znanostmi, saj se ne postavlja s svojo domnevno resnico in je posledično ne vsiljuje drugim, pač pa si zgolj prizadeva za modrost. To slednje je še posebej poudarjeno v »rado-vednosti«, saj filozofija vse ljudi vabi, da se sprašujejo glede sveta okoli sebe, pri čemer jih spodbuja, da so nad njim začudeni.

SOKRAT: »Vem, da nič ne vem.«

ARISTOTEL: »Kajti **čudenje** je tisto, kar človeka sili k filozofiranju: najprej se čudi nenavadnostim, ki jih srečuje, počasi gre naprej ter se sprašuje o gibanju Lune, Sonca, nastanku zvezd in vesolju.«

HANS GEORG GADAMER: »V filozofiji so **vprašanja pomembnejša od odgovorov**. Pozivajo nas k razmišljanju.«

2. Kaj so vrednote?

SSKJ besedo **vrednota** razlaga tako:

vrednota – čemur priznava kdo veliko načelno vrednost in mu zato daje prednost: doživljati, ohranjati, priznavati vrednote; družbene, osebne vrednote; estetske, moralne vrednote; ljubezen, resnica, svoboda in druge vrednote
SSSJ pa pravi, da je **vrednota** tisto, kar ima za koga veliko načelno vrednost.

Vrednote torej na nek način razkrivajo, kaj nam je v življenju res pomembno.

HVALEŽNOST	SODELOVANJE	SVOBODA	SREČA	POŠTENOST
SKRBNOST	POGUM	PRIJATELJSTVO		UPANJE
LJUBEZEN	VREDNOTE		POTRPEŽLJIVOST	
	SKROMNOST	MIR		
KAKOVOST	ODGOVORNOST	POZORNOST	ZAUPANJE	ENOTNOST
SPOŠTOVANJE	PREPROSTOST	STRPNOST	RAZUMEVANJE	

Vrednote so vedno odvisne od žive družbe in posameznikov, ki jo sestavljajo, pa tudi od okolja, v katerem živimo. Ker smo danes priča ritmu hitrih sprememb, se spreminjajo tudi vrednote in odnos do njih.

Razmišljajmo.

Ali bi morali vrednote spremeniti in jih prilagoditi novim razmeram?

Kako naj jih prevrednotimo?

V kolikšni meri naj torej novi izzivi, kot so podnebne spremembe, zmanjševanje števila delovnih mest zaradi avtomatizacije, nove biotehnologije, selitve prebivalstva itn. vplivajo na spreminjanje naših vrednot?

Čas je, da ČAS za MIŠLJENJE postane VREDNOTA.

mišljenje - 1. najvišja umska dejavnost kot izraz človekove zavesti /.../

4. miselnost - skupek misli, pojmov, sodb o življenju, svetu, morali /.../

**10 VREDNOTNIH PODROČIJ –
VSAKO PODROČJE VKLJUČUJE VEČ PRIPADAJOČIH VREDNOT**
(Vir: <https://zmagujemozvrednotami.iev.si/img/framework/framework.png>)

Več o tem si lahko prebereš na: http://www.iev.si/slv/framework/value_domains#life

FILOZOFSKI KNJIŽNI MOLJI BEREJO:

Tema:

PREVREDNOTIMO VREDNOTE

Julie Duckworth: MALA KNJIGA VREDNOT

J. W. Bennett: MORALNE VREDNOTE ZA MLADE. ZGODBE, KI POMAGAJO OBLIKOVATI LASTNI SVET VREDNOT

Andreja Kušar: *LIZA IN ETIČNA RAZISKOVANJA*

Bogdan Žorž: VZGOJA ZA VREDNOTE

Še sam pobrskaj po knjižnih policah. ;-)

1.–3. razred

M. Piquemal, P. Lagautriere: MODROSTI SRCA

E. Di Marco: PRIGODE MALEGA FILOZOFA

4.–9. razred

B. Labbe, M. Puech: FILOZALOGAJČKI

O. Brenifier (zbirka FiloZofki):

KAJ POMENI BITI JAZ?

KAJ POMENI VEDETI?

KAJ POMANI ŽIVETI SKUPAJ?

F. Klampfer: ETIŠKI POJMOVNIK

ZA ZELO ZAGRIZENE:

J. Gaarder: ZOFIJIN SVET (tudi družabna igra)

L. Levene: MISLIM, TOREJ SEM.

R. D. Precht: KDO SEM JAZ – IN ČE, KOLIKO NAS JE?

D. Palmer: ALI SREDIŠČE DRŽI?

O. Markič: LOGIŠKI POJMOVNIK ZA MLADE

B. Vežjak: SOKRATOV POJMOVNIK ZA MLADE

S. Law: MODRIJANOVI ZAPISKI: PRVI KORAKI V FILOZOFIJO

Seveda pa lahko starejši učenci zagrizete tudi v filozofske knjige za mlajše učence.

UPORABNE SPLETNE STRANI:

FILOZOFIJA ZA OTROKE na FB: <https://www.facebook.com/groups/683225978482334/?fref=ts>

SVETOVNI DAN FILOZOFIJE: <http://www.danfilozofije.net/>

FB: <https://www.facebook.com/Svetovni-dan-filozofije-281519011978934/>

SDF 2019 na YOUTUBE: <https://www.youtube.com/watch?v=3YmzZvnedyk>

SLOVENSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO: <https://www.sfd-drustvo.si/>

DRUŠTVO ZA RAZVOJ HUMANISTIKE ZOFIJINI LJUBIMCI: <https://zofijini.net/>

FILOZOFI LAČNI MODROSTI: <http://www.mislec.net/>

INŠTITUT ZA ETIKO IN VREDNOTE JOŽE TRONTELJ: <http://www.iev.si/slv/>

ZMAGUJMO Z VREDNOTAMI: <https://zmagujemozvrednotami.iev.si/slv/>

Viri:

Slovar slovenskega knjižnega jezika

Sinonimni slovar slovenskega jezika

Julie Duckworth: MALA KNJIGA VREDNOT

<https://www.youtube.com/watch?v=nRG-rV8hhpU>

http://www.danfilozofije.net/wp-content/uploads/2019/11/SDF2019_zlozenka-splosna1_tisk.pdf

<https://www.youtube.com/watch?v=3YmzZvnedyk>

https://www.ric.si/mma/fnm_1995_2-3/2010041414355757/

<http://www.iev.si/slv/>

<https://zmagujemozvrednotami.iev.si/slv/>

Pripravila: Taja Užnik